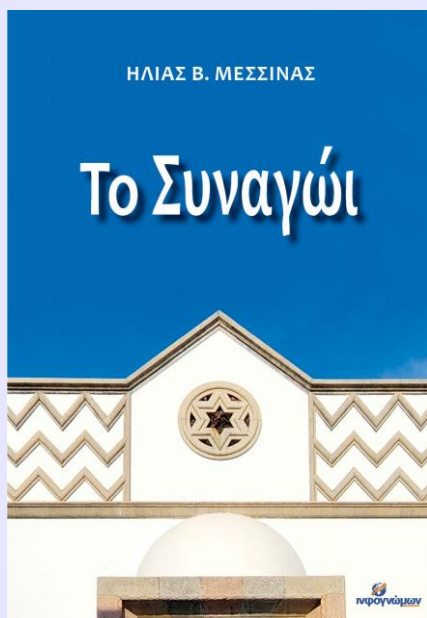

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Σεπτέμβριος 2023

ΗΛΙΑΣ Β. ΜΕΣΣΙΝΑΣ

Το Συναγώι

Τίτλος:
«ΤΟ ΣΥΝΑΓΩΙ»

Συγγραφέας:
Ηλίας Β. Μεσσίνας

Εκδότης: INFOGNΩΜΩΝ
Φιλελλήνων 14, 10557 Αθήνα
Τ 2103316036, Φ 2103250421
info@infognomon.gr,
www.infognomon.gr

Κατηγορία: Ιστορικό
Σελ.: 328

Διάσταση: 14X21
ISBN: 978-618-5590-42-0

Ημ/νια κυκλοφορίας:
10/04/2023

Τιμή: 21 €

Κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Infognomων
το νέο βιβλίο του Ηλία Μεσσίνας:

«ΤΟ ΣΥΝΑΓΩΙ»

Στην επέτειο των ογδόντα χρόνων από τον εκτοπισμό των Εβραίων της Θεσσαλονίκης και της Θράκης, κυκλοφορεί το νέο βιβλίο του αρχιτέκτονα Ηλία Β. Μεσσίνας για τις συναγωγές της Ελλάδος με εκτενή αναφορά στις συναγωγές της Μακεδονίας και της Θράκης.

Το συναγώι ή συναγωγή είναι το κτήριο, ένας χώρος ιερός. Η συναγωγή όμως είναι και οι άνθρωποι. Αυτοί που συγκεντρώνονται σε αυτήν για προσευχή, αυτοί που τη διατηρούν και τη φροντίζουν, για να την παραδώσουν από γενιά σε γενιά.

«Το Συναγώι» συνεχίζει ένα οδοιπορικό που δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά στο βιβλίο «Η Συναγωγή». Στο νέο βιβλίο, εξερευνούνται νέα μονοπάτια, από την Ιερουσαλήμ μέχρι την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, την Κω, την Άρτα, την Πρέβεζα, την Καστοριά, τα Ιωάννινα, τα Τρίκαλα, την Εάνθη, Κομοτηνή και άλλες πόλεις και μέρη μέχρι το Διδυμότειχο. Στο νέο βιβλίο παρουσιάζονται ιστορίες άγνωστες μέχρι σήμερα, για τα κτήρια, αλλά και για τους ανθρώπους που σημάδεψαν την ιστορία τους.

Με πρωταγωνιστές αφανείς ήρωες που τους προσπέρασε η επίσημη ιστορική αφήγηση. Που παίζουν όμως έναν σημαντικό ρόλο στη διάσωση της μνήμης και της ιστορίας των συναγωγών της Ελλάδας. Ιδιαίτερα αυτών που χάθηκαν για πάντα.

Μέσα από το βιβλίο ξετυλίγονται η εμπειρία, ο διάλογος, η αλληλογραφία και η αναζήτηση πίσω από την έρευνα. Η σημείωση στο σημειωματάριο, η αποτύπωση, η έρευνα και η τεκμηρίωση. Ένα οδοιπορικό τριών

δεκαετιών αναζήτησης του αρχιτέκτονα-συγγραφέα, στην αρχιτεκτονική, την ιστορία, αλλά και την οικολογία. Μια ζωντανή αφήγηση για τις συναγωγές αλλά και για τους ανθρώπους, τις κοινότητες και τους αρχιτέκτονες που συνδέθηκαν με αυτές.

«Το Συναγώι» είναι το δεύτερο λογοτεχνικό έργο του Ηλία Μεσσίνα, που έχει στο ενεργητικό του έντεκα βιβλία και εκατοντάδες δημοσιεύσεις, μεταξύ άλλων για τις συναγωγές της Βορείου Ελλάδος, της Θεσσαλονίκης και της Βέροιας. Σε ένα οδοιπορικό που ξεκίνησε πριν από 30 χρόνια, ο Ηλίας Μεσσίνας ήταν ο πρώτος αρχιτέκτονας που αποτόπωσε, τεκμηρίωσε και μελέτησε λεπτομερώς τις συναγωγές της Ελλάδος, μεταξύ αυτών και της Κομοτηνής και της Ξάνθης, πριν κατεδαφιστούν το 1994 και το 1995 αντίστοιχα.

Ο Ηλίας Μεσσίνας ήταν επίσης ο αρχιτέκτονας της αναστήλωσης ιστορικών συναγωγών στη Θεσσαλονίκη και τα Τρίκαλα, με συνεργάτες τους KARD Architects – Δημήτρη Ραϊδή και Αλέξανδρο Κουλουκούρη - και το γραφείο του Πέτρου Κουφόπουλου και Μαρίνας Μαριανθέως αντίστοιχα, και αρχιτέκτονας της πρόσφατης αναπαλαίωσης του εσωτερικού της συναγωγής στην Κω, για την οποία κυκλοφόρησε ειδική έκδοση με τίτλο «Καάλ Σαλόμ: Η Συναγωγή της Κω» (Ιπποκράτης, 2023).

Αλλά βιβλία του Ηλία Μεσσίνα αφορούν σε θέματα αειφορίας, κυκλικής οικονομίας, αειφορικού σχεδιασμού και δημόσιας διαβούλευσης, θέματα για τα οποία γίνεται εκτενής αναφορά και στο βιβλίο «Το Συναγώι».

Αρχιτέκτονας και πολεοδόμος, ο Ηλίας Μεσσίνας είναι απόφοιτος του Κολλεγίου Αθηνών, του Yale School of Architecture, της Ακαδημίας Bezalel, του Technion και του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Εξασκεί, δημοσιεύει και διδάσκει αειφορικό σχεδιασμό, αστικό σχεδιασμό και δημόσια διαβούλευση στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Συντονίζει σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πειραιά και Νήσων τη δημιουργία προστατευτικού στεγάστρου για το ψηφιδωτό της αρχαίας συναγωγής στην Αίγινα. Επιστημονικός σύμβουλος του Υπουργείου Πολιτισμού στη δημιουργία του πρώτου ολοκληρωμένου αρχαιολογικού κτηματολογίου για τα εβραϊκά μνημεία στην Ελλάδα. Δημιουργός του ECOWEEK και εμπνευστής της δραστηριότητάς του γύρω από τον αειφορικό σχεδιασμό και την κυκλική οικονομία σε 17 χώρες. Συγγραφέας δώδεκα βιβλίων και εκατοντάδων δημοσιεύσεων με θέμα την αρχιτεκτονική, τον πολιτισμό και την αειφορία.

Παρουσίαση του βιβλίου «ΤΟ ΣΥΝΑΓΩΙ» θα γίνει την ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 Οκτωβρίου, ώρα 7μμ στο Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης, Λεωφ. Δημοκρατίας 335. Θα διαβαστούν αποσπάσματα του βιβλίου και θα γίνει συζήτηση με τον συγγραφέα. Ο συγγραφέας θα υπογράψει αντίτυπα του βιβλίου, που θα διατίθεται στην εκδήλωση. Συμμετέχουν:

- **Χρύσα Κουλιάκη**, Υποψ. Διδακτόρισα Ιονίου Πανεπιστημίου
- **Ιωσήφ Μεβοράχ**, Συγγραφέας
- Θα διαβάσουν αποσπάσματα:
  - **Σούλα Οικονομίδου**, Ομότιμη Καθηγήτρια ΔΠΘ
  - **Κορτεσία Μουλούδη-Πασαδάκη**, Υποψήφια Διδακτόρισα ΔΠΘ
- Ο **συγγραφέας** θα παρουσιάσει με διαφάνειες το οδοιπορικό του βιβλίου και θα σταθεί στην εβραϊκή συναγωγή της Αλεξανδρούπολης. Θα ακολουθήσει συζήτηση με το κοινό και υπογραφή αντιτύπων του βιβλίου. Το βιβλίο διατίθεται από το βιβλιοπωλείο Δημητριάδη στην Αλεξανδρούπολη.

Είπαν και έγραψαν για τον αρχιτέκτονα-συγγραφέα Ηλία Β. Μεσσίνα και το έργο του:

«Το εξαιρετικό, πρωτότυπο και μοναδικό βιβλίο του φίλου και συμπατριώτη μας αρχιτέκτονα Ηλία Μεσσίνα [...] αποτελεί καρπό και επιστέγασμα μίας συνεχούς, αδιάκοπης, επίπονης έρευνας και ακούραστης προσπάθειας για τη διάσωση της ιστορικής μνήμης του ελληνικού εβραϊσμού».

Αείμνηστος Μωυσής Ελισάφ, Δήμαρχος Ιωαννιτών

«Πιστεύω απόλυτα στην άποψη ότι υπάρχουν άνθρωποι, που χωρίς αυτούς, ο τόπος τους θα ήταν φτωχότερος. Το σκέφτομαι αυτό και για τον Ηλία Μεσσίνα, ότι του χρωστάει πολλά γι' αυτήν την εργασία ο τόπος του, αλλά και για την Ελλάδα».

Γιώργος Λιάνης, πρώην Υφυπουργός Πολιτισμού

«Ο Ηλίας, με τον οποίο είχαμε συνεργασία από την εποχή που ήμουν αντιδήμαρχος, [...] συνάγει το πλήθος των εμπειριών μέσα από την πολύχρονη επιστημονική εργασία ανυπολόγιστης προσφοράς, μαζεύει τα σκορπισμένα κομμάτια της ιστορίας και τα ανασυνθέτει, φέρνοντας στον νου την πολυ-πολιτισμική συνύπαρξή μας».

Κωνσταντίνος Ζέρβας, Δήμαρχος Θεσσαλονίκης

«Ο Ηλίας Μεσσίνας ήταν από τους πρώτους, όταν σε νεαρή ηλικία και σε κλίμα σχετικής αδιαφορίας, αν όχι αρνητικότητας, έθεσε στη δημόσια συζήτηση το θέμα της διάσωσης των συναγωγών στην Ελλάδα».

Νίκος Βατόπουλος, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Το βιβλίο του αρχιτέκτονα Ηλία Μεσσίνα "Η Συναγωγή" αναφέρεται σε ιστορικές συναγωγές του ελληνικού χώρου, τις οποίες ο ίδιος μελετά εδώ και 30 χρόνια».

Μαργαρίτα Πουρνάρα, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Θαυμάσιο. Ταξίδι στην Ελλάδα μέσα από τις συναγωγές του ελληνικού εβραϊσμού και ταυτόχρονα ανθρώπινες ιστορίες, που μοιάζουν με διηγήματα. Εκπληκτικό το τελευταίο κομμάτι. Μια συγκλονιστική ανασκαφή στη ζωή της Belle Mazur, της μυθιστορηματικής πολωνοεβραϊκής αρχαιολόγου που έφαχνε την αρχαία συναγωγή της Αίγινας.»

Νίκος Μπακουνάκης, καθηγητής Τεχνικών Αφήγησης,

Πάντειο Πανεπιστήμιο, συγγραφέας, δημοσιογράφος

«Το βιβλίο δεν είναι αρχιτεκτονικό δοκίμιο. Έχει συναισθηματική φόρτιση, γλυκιά μελαγχολία και είναι γραμμένο με γλαφυρότητα [...] Κεντρικός του άξονας είναι ότι όλοι οι άνθρωποι, ανεξαρτήτως θρησκείας, θα βρουν τρόπους και τόπους συμφιλίωσης».

Παντελής Σαββίδης, Δημοσιογράφος

«Ο Ηλίας Μεσσίνας είναι ένας αρχιτέκτονας που έχει αφοσιωθεί στην καταγραφή της εβραϊκής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ελλάδας».

Mark Mazower, Ιστορικός και Συγγραφέας, Columbia University

«Ο Ηλίας Μεσσίνας μελέτησε συστηματικά πλήθος συναγωγών, συμβάλλοντας αποφασιστικά στις έως τώρα προσπάθειες προστασίας και συντήρησης αυτών».

Μανόλης Κορρές, αρχιτέκτονας, ακαδημαϊκός, καθηγητής ΕΜΠ

«Ο Ηλίας Μεσσίνας έχει θέσει ως αποστολή του να τεκμηριώσει τη σωζόμενη εβραϊκή κληρονομιά της Ελλάδας, να δημοσιεύσει αυτήν την έρευνα και να μνημονεύσει τις συναγωγές αυτών των πόλεων».

Samuel D. Gruber, πρόεδρος του International Survey of Jewish Monuments

«Από το 1993 μέχρι σήμερα ο Ηλίας Μεσσίνας [...] με τον ίδιο νεανικό ενθουσιασμό αλλά και περισσότερη εμπειρία [...] συμμετέχει στις προσπάθειες για τη διατήρηση της εβραϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και της εβραϊκής μνήμης, γιατί πιστεύει, και έχει απόλυτο δίκιο, πως αυτά τα υλικά κατάλοιπα του παρελθόντος είναι μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς και της μνήμης όχι μόνο των Εβραίων της Ελλάδος, αλλά και των τοπικών κοινωνιών».

Βασίλης Ριτζαλέος, Ιστορικός